

Структура на съдилищата в България

Съдилищата в България са:

- § Районни
- § Окръжни
- § Административни
- § Апелативни
- § Военни
- § Върховен касационен съд
- § Върховен административен съд

При първоначално образуване делото се гледа от **първоинстанционен съд**.

Ако са обжалва решението по първоинстанционното дело, се образува **второинстанционно** дело.

При обжалване то се гледа на **касационна или трета инстанция**.

РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

Районният съд е основен първоинстанционен съд.

В България има 113 районни съдилища.

Подсъдност

На районния съд са подсъдни всички дела, освен тези, които със закон са подсъдни на друг съд.

Районният съд разглежда граждански, наказателни, и административно-наказателни дела. В тях се включват семейни и трудови дела, дела за издръжка, искове по търговски и граждански дела с цена на иска под 10 000 лв. и делби на недвижимо имущество.

ищецът трябва да предяви своя иск в районния съд по местоживееене

Това правило има **изключения:**

§ Искове за издръжка могат да се предявяват по местожителството на някоя от страните.

§ Искове за вреди могат да се предявяват по :

(1) местоизвършването на деянието или

(2) по местожителството на ответника.

§ Искове срещу ответници от различни съдебни райони могат да се предявяват в съда по местожителството на някой от ответниците.

§ Ако притежаваният имот се намира в различни съдебни райони, искът може да се предяви в един от тях по избор на ищеца.

§ Исковете, свързани с права върху недвижим имот, се предявяват в съдебния район по местонахождението на имота.

ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА

Окръжните съдилища са разположени в областните центрове.

В България техният брой е 28.

Подсъдност

Окръжният съд разглежда като **първа инстанция**:

§ Искове за установяване на бащинство

§ Искове по несъстоятелност

§ Прекратяване на осиновяване

§ Искове по граждански и търговски дела с цена на иска над 10 000 лв.

§ Искове за промяна на обстоятелствата, вписани в регистъра на окръжния съд

§ Тежки престъпления, включително убийства, придобиване и държане на наркотични вещества, изнасилвания, престъпления против републиката.

В съдебния район на всеки окръжен съд има един или няколко районни съдилища, чийто решения се обжалват пред окръжния съд като **втора инстанция**

Окръжният съд гледа като касационна (трета) инстанция дела, решени от районен съд по жалби срещу наказателни постановления и по жалби срещу решения на общинските служби по земеделието и горите.

ЗАБЕЛЕЖКА: Окръжният съд може да из земе и да реши дело, което е подсъдно на районен съд от неговия съдебен район.

АДМИНИСТРАТИВНИ СЪДИЛИЩА

Административните съдилища са нови съдилища в структурата на съдебната система в България. Те са 28 и започват да функционират от 1 март 2007 г.

Подсъдност

На административния съд са подсъдни всички административни дела, освен тези, които в закон са посочени като подсъдни на Върховния административен съд.

ВОЕННИ СЪДИЛИЩА

Военните съдилища разглеждат като първа инстанция наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи или служители на МВР. За тези дела второинстанционен съд е Софийски военно-апелативен съд.

АПЕЛАТИВНИ СЪДИЛИЩА

Апелативните съдилища гледат дела, образувани по жалби срещу решенията на окръжните съдилища като първа инстанция. В страната има 5 апелативни съдилища. Те се намират в Бургас, Пловдив, София, Варна и Велико Търново.

В Република България има две върховни съдилища:

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Той е и последна инстанция по всички граждански и наказателни дела.

ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

Върховният административен съд осъществява същата функция като Върховния касационен съд, но по отношение на прилагане на законите в административното правораздаване.

Върховният административен съд се произнася и по спорове за законосъобразността на подзаконови нормативни актове. по оспорвания на актовете на Министерския съвет и на министрите, актовете на органите на Българската народна банка, решенията на Висшия съдебен съвет, касационни жалби и протести срещу първоинстанционните съдебни решения на административните съдилища и други.